

BİA MEDYA GÖZLEM 2017 NİSAN MAYIS HAZİRAN

Düzenlemeler, Tepkiler, Hak Aramalar

BİA Medya Gözlem Nisan-Mayıs-Haziran dönemi yasal düzenlemeler, Türkiye'deki basın ve ifade özgürlüğü ihlallerini izleyen, hükümeti uyaran Türkiye içi ve dışındaki ilgili örgütlerin düzenlediği raporlar, ihlallere karşı ülke içi ve dışından tepkiler, tepkilere Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, başbakan ve bakanlar düzeyinde açıklamalar, dayanışma eylemleri ve işten çıkarmalar/ayrılmalarla geçti.

Düzenlemeler

20 Temmuz 2016'da yürürlüğe giren ve Başbakanlık tezkeresiyle üçüncü kez uzatılan OHAL, birinci yılını tamamlıyor. OHAL altında çıkarılan KHK, hayatın her alanına müdahale ettiği gibi, sonunda, özel televizyonlarda yayınlanan arkadaş bulma programlarına da el attı. Özellikle kamu çalışanlarının görevlerinden alınması veya medya organlarının kapatılması gibi idari kararlara bakması için 23 Ocak 2017'de KHK ile kurulan yedi üyeli Olağanüstü Hal (OHAL) Komisyonu henüz başvuru almaya başlamadı.

OHAL Komisyonu: OHAL altında idari kararlara mağdur olanların başvurularını hızla görüşmek için 23 Ocak'taki KHK ile kurulan yedi üyeli komisyon Hakimler Savcılar Kurulu'na (HSK) gönderdiği yazıda, dosyaları görüşmeye 23 Temmuz'da başlaması durumunda, daha önce mahkemede hakkını arayan ancak olumlu yanıt alamayan bir kişinin Komisyon'dan 23 Eylül'den önce yanıt alamayacağını bildirdi (8 Haziran).

OHAL uzatıldı: OHAL'i üçüncü kez üç ay daha uzatan Başbakanlık Tezkeresi TBMM'de kabul edildi. OHAL, 19 Temmuz'a kadar uzatılmış oldu (18 Nisan).

Eş programları da KHK'da: 690 Sayılı KHK ile özel televizyonlarda yayınlanan arkadaş bulma programlarına kısıtlama getirildi: Kararnamenin 60. Maddesi, RTÜK Kanunu'nun 8. maddesinin 2. fıkrasında değişiklik öngörüyor. Buna göre, "Radyo ve televizyon yayın hizmetlerinde, arkadaş bulma amacıyla kişilerin tanıştırıldığı ve/veya buluşturulduğu türden programlara, takviye edici gıdalar ve benzeri destekleyici ürünler de dâhil olmak üzere herhangi bir ürünün ilgili mevzuatına aykırı olarak sağlık beyanıyla satışına, pazarlanmasına ve/veya reklamına, sohbet, arkadaşlık ve eş bulma hatlarının ve hizmetlerinin tanıtımına yer verilemez". Kararnameyle, Yürüyüş dergisi ile Van İpek Yolu Haber Gazetesi de kapatıldı (29 Nisan).

Raporlar

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM), özellikle de OHAL ile hak ihlallerinin artış göstermesiyle birlikte Türkiye'yi 13 yıl sonra yeniden siyasi denetim sürecine tabi tutulan ülkeler arasına aldı. Ayrıca AKPM, AGİT Seçim İzleme Heyeti'nin de eleştirilerini alan 16 Nisan 2017 Referandumuna ilişkin nihai raporunda, medyaya "evet" kampanyasının hakim olduğunu, farklı seslerin kısıtlandığını ve TRT'nin yanlı yayın yaptığını bildirdi.

Avrupa Parlamentosu (AP) Başkanı Antonio Tajani, idam cezası gelmesi halinde Türkiye'nin AB perspektifinin dışında kalacağı uyarısında bulundu. Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Nils Muijnicks, raporuyla hükümeti "Türkiye'de basın ve ifade özgürlüğünün yeniden inşası için acil adımlar atılması gerekiyor" sözleriyle uyardı; OHAL'in kaldırılmasını istedi. AP, Raportör Kati Piri'nin hazırladığı Türkiye raporunda, "Eğer anayasa paketi değişmeden uygulanırsa, Türkiye ile üyelik müzakerelerinin resmi olarak askıya alınması gerekeceği anlamına geliyor" denildi. Türkiye, 2016 yılında dört sıra daha gerileyerek RSF 2017 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke içerisinde kendisine 155. Sırada yer buldu. Bildiride, dünyada "tek adamlık" trendinin ve medyaya saldırıların yükselme gösterdiği belirtildi.

AP'den rapor ve uyarı: Avrupa Parlamentosu'nda Raportör Kati Piri'nin hazırladığı Türkiye raporu, Dış İlişkiler Komisyonu'nda 51 evet, 3 hayır, 14 çekimser oyla kabul edildi. Piri "Türkiye'deki insan haklarının çığnemesi ve bunun sonucunda çıkacak sonuçlar bizi bir hayli endişelendirmekte. Bugün kabul ettiğimiz önerge, eğer anayasa paketi değişmeden uygulanırsa, Türkiye ile üyelik müzakerelerinin resmi olarak askıya alınması gerekeceği anlamına geliyor" dedi (20 Haziran).

TYB raporu: Türkiye Yayıncılar Birliği, yayımladığı Yayınlama Özgürlüğü Raporu'nda OHAL altında 30 yayınevinin kapatıldığını bildirdi (2 Haziran).

Mayıs için "Yarkadaş" raporu: CHP milletvekili Barış Yarkadaş Mayıs ayında basına yönelik 44 hak ihlali yaşandığını bildirdi. Buna göre, Mayısta 12 gazeteci tutuklandı, sekizi gözaltına alındı; dört internet sitesi kapatıldı, altı gazeteci toplamda 12 yıl hapisle cezalandırıldı. Birçok gazeteci ise savcı ve hakim karşısına çıktı (31 Mayıs).

AKPM'den Referandum eleştirisi: Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM), 16 Nisan referandumuyla ilgili hazırladığı nihai raporunda, medyaya "evet" kampanyasının hakim olduğu, TRT'nin "açık biçimde iktidar partisi ve Cumhurbaşkanı'na öncelik verdiği", darbe girişiminden sonra artan gazeteci tutuklamalarının referandum sürecinde devam ettiği ve onlarca medya kuruluşunun da kapatılmasıyla, geniş kapsamlı bir sansür ortamının oluştuğuna dikkat çekildi. (31 Mayıs).

Freedom House raporu: Merkezi Washington'da bulunan Freedom House (Özgürlük Evi) örgütü, dünya genelinde basın özgürlüklerinin durumunu incelediği "Basın Özgürlüğü 2017" raporunda Türkiye'yi 199 ülke içerisinde 163. Sırada gösterdi. En çok gerileyen ülkelerden Türkiye, Avrupa'da ise 42. ve son sırada yer aldı (28 Nisan).

RSF raporu: Türkiye, RSF 2017 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde 180 ülke içerisinde kendisine 155. Sırada yer buldu. Endekse göre Türkiye geçen yıla göre dört sıra geriledi. Endekste, dünyada "tek adamlık" trendinin ve medyaya saldırıların yükselme gösterdiği belirtildi (26 Nisan).

Türkiye için "yeniden izleme": Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (AKPM) Türkiye'nin 2004'te çıktığı siyasi denetim sürecine yeniden alınmasına karar verdi. Oylamada, 113 üyenin kabul, 45 üyenin ret oyu verdi; 12'si de çekimser kaldı. Kararda, "Türkiye'nin demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü alanlarında Avrupa Konseyi üyeliğinden kaynaklanan yükümlülüklerini artık yerine getiremediği" belirtildi; OHAL kapsamında alınan tedbirlerin "orantısız" olduğu vurgulandı (25 Nisan).

AP'den referandum uyarısı: Avrupa Parlamentosu (AP) Başkanı Antonio Tajani, sığınmacılar ve IŞİD'le mücadele konusunda birlikte hareket ettikleri Türkiye ile diyalogun sürdürülmesi gerektiğini, ancak idam cezasını getirmesi halinde ülkenin AB perspektifinin dışında kalacağını söyledi (18 Nisan).

AGİT referandumda uyardı: Referandum sürecini gözlemlemek üzere Türkiye'ye gelen AGİT heyeti 17 Mart-7 Nisan tarihlerini kapsayan ara dönem raporunda, ifade özgürlüğü ve 'Hayır' kampanyasının kısıtlandığı belirtti; devlet imkânlarının 'Evet' için seferber edildiğini bildirdi (13 Nisan).

Tepkiler

Türkiye'de medya ve ifade özgürlüğüne yönelik ihlaller, 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'ne buruk ve endişe içerisinde geçilmesine neden oldu: Aralarında Af Örgütü, Article 19, PEN International ve Index on Censorship gibi hak örgütleri, Nazlı Ilıcak, Ahmet Altan, Mehmet Altan'ın "darbeye iştirak"tan yargılandıkları davayla ilgili "derin endişe" bildirdi. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve hükümet sözcülerinin tutuklu gazetecileri itham eden söylemleri, CHP vekili Enis Berberoğlu'nun 25 yıl hapse mahkum edildiği "MİT TIR'ları" davası, Odatv davası, TV10'un kapatılması, Cumhuriyet gazetesi yazar ve yöneticileri için düzenlenen "FETÖ'ye yardım" iddianamesi, gibi pek çok ihlal ulusal ve uluslararası meslek örgütlerince protesto edildi. Özellikle Die Welt gazetesi muhabiri Deniz Yücel'in tutuklanması, Fransa ve İtalya'dan gazeteciler Mathias Depardon ve Gabriele Del Grande'nin uzun süre gözaltı ve idari gözetimde tutulması, hükümetler ve gazetecilik örgütleri düzeyinde kınamalara konu oldu.

"Dışardaki Gazeteciler"den kampanya: Dışardaki Gazeteciler İnisiyatifi, 24 Temmuz sansürün kaldırılışının yıl dönümünde görülecek olan Cumhuriyet gazetesi çalışanlarının davasına çağrı yapmak amacıyla bir kampanya yürüttü. #HaberinVarMı ve #GazetecilereÖzgürlük hashtag'i ile yapılan paylaşımlarda, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın tutuksuz yargılamanın esas olması gerektiğini savundukları konuşmalarını hatırlatıldı; "Biz de öyle düşünüyoruz. Gazetecilere özgürlük" denildi (28 Haziran).

Saldırı ve gözaltıya kınama: TGS başkanı Gökhan Durmuş ve RSF temsilcisi Erol Önderoğlu, polisin LGBT eylemini izleyen gazetecilere köpeklerle saldırmasını kınadı; gözaltına alınan gazeteci Bram Jansen'inse bir an önce serbest bırakılmasını talep etti (26 Haziran).

AGİT'te tutuklu gazeteciler endişesi: AGİT Medya Özgürlüğü Temsilciliği'nin Viyana'da düzenlediği ve 200'ü aşkın gazeteci, aktivist ve diplomatın katıldığı "Yakıcı Şartlarda Medya Özgürlüğü" Konferansı'nda endişelerden biri de Türkiye'deki tutuklu gazetecilerdi (19-20 Haziran).

Düzkan'a kampanyalı destek: Aralarında HDP Milletvekili Filiz Kerestecioğlu, akademisyen ve Evrensel Gazetesi yazarı Esra Arsan, ihraç edilen akademisyen Esra Mungan, oyuncu Füsun Demirel ve Çilem Doğan'ın da bulunduğu 521 kadın, Feminist gazeteci ve Artı Gerçek sitesi yazarı Ayşe Düzkan'ın ırkçı hakaret ve tehditlere maruz kalmasına karşı ırkçılığı hedef alan bir imza kampanyası başlattı (16 Haziran).

Ortak açıklama: Aralarında Af Örgütü, Article 19, PEN International ve Index on Censorship gibi hak örgütleri, Nazlı Ilıcak, Ahmet Altan, Mehmet Altan'ın "darbeye iştirak"tan yargılandıkları davayla ilgili, "yetkilileri, uluslararası yasalar altında açık bir şekilde suç teşkil eden fiillerin kanıtını sunmadıkları takdirde tüm suçlamaları düşürmeye ve tutuklu sanıkları derhal ve koşulsuz olarak serbest bırakmaya çağırıyoruz" şeklinde ortak açıklama yaptılar (20 Haziran).

Erdoğan'a tepki: TGC, TGS, Basın Konseyi ve DİSK Basın-İş, "Mesleğini gazeteci olarak ifade ederek cezaevlerinde bulunan 177 kişiden sadece ikisi sarı basın kartı sahibidir. Bu 177 kişiden biri cinayet suçundan, diğerleri de terör örgütleriyle ilişkileri sebebiyle cezaevinde bulunuyor" diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'a tepki gösterdi. "Gazetecilik suç değildir" diyen meslek örgütleri "Cezaevindeki gazeteciler, gazetecilik yaptıkları, haber peşinde koştukları, gerçeği aradıkları için içerideler" dedi (18 Haziran).

CHP için "sansür": CHP İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın medya patronları ve yöneticileriyle yaptığı iftara özellikle de Aydın Doğan'ı çağırıp "Adalet Yürüyüşü" uyarısı yapmasını, "Adalet Yürüyüşü haberi yapmayın" şeklinde uyarmak anlamına geldiğini açıkladı (18 Haziran).

TV10 susturulamaz: KHK ile kapatılan TV10'nun çalışanları, televizyonlarının yeniden açılması talebiyle 37. kez Galatasaray Meydanı'nda bir araya geldi. Cumartesi İnsanları ve Alevi Örgütlerinin de destek verdiği eylemde "Alevilerin sesi TV10 susturulamaz" pankartı açıldı (17 Haziran).

ÇGD ve TGC kınadı: TGC, Cumhuriyet eski yayın yönetmeni Can Dündar ve Erdem Gül'ün yargılandığı ve CHP vekili Enis Berberoğlu'nun tutuklandığı "MİT TIR'ları" davasına, "Geline aşamada ülkenin birliği, sevinçte ve tasada ortak bir toplum yaratılması için 'İktidarı gazetecileri, aydınları, seçilmişleri terörle örtüştürmek zihniyetinden' vazgeçmeye çağırıyoruz" sözleriyle tepki gösterdi; ÇGD de, "Türkiye, AKP iktidarı eliyle antidemokratik ve hukuksuz uygulamaların yaşandığı bir ülke haline dönüşmüştür" açıklaması yaptı (15 Haziran).

Bozdağ'a İsveç mektubu: İsveçli 26 parlamenter, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'a bir mektup göndererek OHAL sonrası gazetecilere yönelik baskılara dikkat çekti; medya üzerindeki baskıların son bulması ve tutuklu gazetecilerin serbest bırakılması istendi (12 Haziran).

TYS'den eylem: Türkiye Yazarlar Sendikası, tutuklu gazetecilere, yazarlara, akademisyenlere dikkat çekmek için başlattığı "Özgürlük İçin Söz Ver!" eylemine Haydarpaşa'daki Kadıköy Kitap Günleri'nde devam edecek (9 Haziran).

Saldırıya kınama: TGS ve ÇGD, A Milli Futbol Takımı'nın Makedonya ile oynanan hazırlık maçı sonrası uçakta Milliyet Gazetesi spor muhabiri Bilal Meşe'ye fiziki saldırıda bulunduğu ve hakaret ettiği ifade edilen futbolcu Arda Turan'ın en ağır şekilde cezalandırılmasını istedi (6 Haziran).

TV10 için protesto: KHK ile kapatılan TV10'un çalışanları, televizyonlarının açılması talebi ile 35. kez Galatasaray Meydanı'nda bir araya geldi. Eylem, İHD, Cumartesi Anneleri, Alevi Dernekleri ve çok sayıda yurttaşın desteği ile yapıldı (3 Haziran).

Sözcü operasyonuna protesto: Sözcü gazetesinden üç çalışanın "FETÖ" soruşturmasından gözaltına alınması İstanbul Çağlayan Adliyesi önünde, TGC, TGS, CHP milletvekilleri, İstanbul Barosu ve Türkiye Barolar Birliği temsilcilerinin de katıldıkları bir eylemle protesto edildi (26 Mayıs).

Depardon'a Diyarbakır'dan destek: Özgür Gazeteciler İnisiyatifi (ÖGİ) İHD Diyarbakır Şubesi'nde yaptığı ve DİSK Basın İş'in de desteklediği açıklamada, Fransız Gazeteci Mathias Depardon'nun 18 gündür Göçmen Merkezi'nde tutulması kınandı (26 Mayıs).

Paris ve Strasbourg'da RSF eylemleri: Sokak ressamı C215, RSF desteğiyle, Türkiye'de tutuklu gazetecilerden 10'unun portresini Paris sokaklarında çizdi. Örgüt, tutuklu gazetecilerin tahliye başvurularının bir an önce gündemine alması için AİHM önünde Strasbourg'da eylem yaptı (27-29 Mayıs).

Macron ve Merkel istedi: Cumhurbaşkanı Erdoğan, Brüksel'deki NATO Zirvesi'nde Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un ve Almanya Şansölyesi Merkel'in gazeteciler Mathias Depardon ve Deniz Yücel'in özgür bırakılmasına ilişkin talepleriyle karşılaştı (25 Mayıs).

Sözcü operasyonuna tepki: CHP İstanbul Milletvekili Sezgin Tanrıkulu, Sözcü gazetesine yönelik 'FETÖ' adı altında başlatılan operasyonu "Tamamen siyasi ve basın özgürlüğüne yönelik yeni bir darbe" olarak nitelendirdi. TGC, operasyonu "iktidara yakın olmayan yayınları baskı altına almanın yeni bir örneği" olarak değerlendirdi. Basın Konseyi de, "Gazetecilerin halkın haber alma hakkını yerine getirmek üzere, mesleklerini yapmalarını savunmaktayız ve savunmaya devam edeceğiz"; DİSK Basın İş, "İktidara bir kez daha sesleniyoruz. Gazetecilik suç değildir!" dedi. ÇGD de operasyonun derhal durdurulmasını istedi (21 Mayıs).

TV10 için protesto: OHAL sonrası çıkarılan KHK ile kapatılan TV10'un çalışanları, televizyonlarının açılması talebiyle 33. kez İstanbul Galatasaray Meydanı'nda protesto eylemi düzenledi. Eyleme, Cumartesi Anneleri, İnsan Hakları savunucuları, Erzurum Hınıs Sıldız Köyü Derneği ve Erzurum Hınıs Kazancı Köyü Derneği yönetici ve üyeleri katıldı (20 Mayıs).

Sözcü'den protesto sayısı: "FETÖ" soruşturması gerekçesiyle imtiyaz sahibi ve üç çalışanı hakkında gözaltı kararı verilen Sözcü gazetesi, operasyona 'Basın özgürlüğü özel sayısı' ile yanıt verdi. Gazetenin birinci sayfasında '19 Mayıs Basın Özgürlüğü Özel Sayısı' notu düştü, gazete boş olarak basıldı (20 Mayıs).

Ulu'ya destek: İzmir Gazeteciler Cemiyeti (İGC) ve TGS İzmir şubesi yöneticileri, "FETÖ" soruşturması kapsamında gözaltına alınmadan önce Sözcü gazetesi muhabiri Gökmen Ulu'yu evinde ziyaret etti (20 Mayıs).

Nils Muiznieks'den uyarı: Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Nils Muiznieks, gazeteci ve Hakikat Adalet Hafıza Merkezi yetkilisi Murat Çelikkan'ın Özgür Gündem dayanışmasından 18 ay hapse mahkum edilmesiyle ilgili endişelerini bildirdi; "Çelikkan'ın mahkûmiyeti, gittikçe geniş bir yelpazedeki sivil toplum aktörlerini hedef almayı sürdüren yargı kararlarının endişe verici bir örneği" dedi (19 Mayıs).

200. tutukluluk gününde protestolar: 13 yönetici ve çalışanı tutuklu bulunan Cumhuriyet gazetesine yönelik operasyonun 200. gününde Çağlayan'daki İstanbul Adliyesi'nde bir araya gelen gazeteciler ve mahpusların aileleri "Hakikate özgürlük" diyerek basın açıklaması gerçekleştirdi. Eyleme, TGC, TGS ve DİSK Basın İş'e bağlı çok sayıda gazeteci ve Ahmet Şık'ın Arkadaşları İnisiyatifi üyeleri de katıldı (18 Mayıs).

Oğuz'un tutuklanmasına kınama: CHP İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş, Cumhuriyet.com.tr sitesi genel yayın yönetmeni Oğuz Güven'in tutuklanmasını, "Bugün bu adliyede, önceden verildiği belli olan bir karar Oğuz Güven'e tebliğ edildi" sözleriyle eleştirdi (17 Mayıs).

Güven'e destek: TGC, DİSK Basın-İş, Basın Konseyi, TGS, RSF, Uluslararası PEN, Article 19 ve IPI gibi çok sayıda gazetecilik örgütleri, Cumhuriyet sitesi yayın yönetmeni Oğuz Güven'in gözaltına alınmasını protesto etti. TGC, gazetecilere yönelik baskıların Türkiye'yi demokrasiden uzaklaştırdığını duyurdu (10 Mayıs).

Depardon için çağrı: RSF, EFJ, Le Monde, L'Obs, National Geographic, Paris Match, Elle, Telerama, Figaro, Libération, Der Spiegel gibi 22 medya ve gazetecilik kuruluşu, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'ya mektup gönderdi; Fransız gazeteci Mathias Depardon'un tahliyesini istedi (20 Mayıs).

BM Konseyi'ne çağrı: Uluslararası PEN, RSF, Article 19, CPJ, HRW, IPI, BM İnsan Hakları Konseyi'ne çağrı yaparak Türkiye'de medya özgürlüğüne yönelik saldırılar gibi insan hakları ihlallerini gündemine almasını talep etti (16 Mayıs).

Kaplanoğlu'na destek: DİSK/Basın-İş, üyeleri Ozan Kaplanoğlu'nun tutuklanmasını kınadı. ÇGD Bursa Şubesi Yönetim Kurulu, üyeleri Kaplanoğlu'nun tutuklu yargılanmasını kabul etmediklerini bildirdi (7 Mayıs).

3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü: Uluslararası Af Örgütü, Türkiye'deki tutuklu gazetecilerin durumuna dikkat çekmek için Hollanda Lahey'deki Türkiye elçiliğinin binasına dev bir projeksiyonla Ahmet Şık ve Mahir Kanaat'ın isimlerini yansıttı. Uluslararası Af Örgütü Almanya Şubesi Genel Sekreteri Markus N. Beeko, "Dünyanın hiçbir yerinde Türkiye'deki kadar çok gazeteci hapiste değil, 'Özgür basın' tutuklu durumda" dedi. Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) Kıdemli Savunu ve İletişim Direktörü Steven Ellis de, gazetecilere hitaben yazdığı açık bir mektupta, "Dünyanın dört bir yanındaki meslektaşlarınız, yalnız olmadığınızı ve unutulmadığınızı bilmenizi istemektedir" dedi. Türkiye'de medyaya yönelik baskılar, UNESCO'nun bu yıl Jakarta'da düzenlediği ve RSF temsilcisi Erol Önderoğlu ve bianet'ten Elif Akgül'ün de katıldığı Dünya Basın Özgürlüğü Günü töreninin de konusuydu. TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş, İstanbul Galatasaray Meydanı'ndan yaptığı basın açıklamasında Türkiye'de 159 gazetecinin hapiste olduğunu bildirdi; "Tek sesli bir medya tek sesli bir Türkiye yaratılmak isteniyor" dedi. Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ) ise Türkiye'nin, dünyadaki tüm tutuklu gazetecilerin üçte birine ev sahipliği yaptığını duyurdu. Etkinlikte CHP Milletvekili Sezgin Tanrıkulu, İngiltere Gazeteciler Sendikası Genel Başkanı Tim Dawson, EFJ temsilcisi Mehmet Köksal ve TGS Ankara, Adana, İzmir şubelerinin başkanları ile çok sayıda gazeteci de vardı. DİSK Basın-İş de, Çağlayan'daki İstanbul Adliyesi önünde yaptığı açıklamada, statükolara değil özgürlüklere sahip çıkması istendi; "Meslek örgütleri en az iktidar kadar cüretkar olmalı" dedi. Düşünce Suçu(!?)na Karşı Girişim de, basın ve ifade özgürlüğü davalarının takipçisi olmaya devam edeceklerini açıkladı. İzmir Barosu, tutuklu gazetecilerin serbest bırakılmasını ve basın üzerindeki baskının son bulmasını istedi. (3 Mayıs).

Sansüre protesto: Wikipedia'nın kurucularından Jimmy Wales, Twitter hesabından sitelerinin Türkiye'den sansür edilmesini kınadı; "Bilgiye erişim temel insan hakkıdır. Türkiye halkının bu hakkını savunma mücadelesinde hep yanında olacağım" dedi. RSF temsilcisi Erol Önderoğlu, "Basit bir teknik incelemeyle tüm Wikipedia sitesine getirilen sansürü kınıyor, kaldırılmasını talep ediyoruz" derken ÇGD de, "Yasaklarla sorunların çözülmesi yerine; varsa yanlış bilgilerin düzeltilmesi çağdaş demokrasilerin olması gereken yol ve yöntemidir" açıklaması yaptı (30 Nisan).

Çelik, Öğreten ve Kanaat için çağrı: TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş, DİSK Basın-İş Genel Başkanı Faruk Eren ve Özgür Gazeteciler İnisiyatifi Sözcüsü Hakkı Boltan, Redhack'in Enerji ve Tabii Kaynaklar

Bakanı Berat Albayrak'ın maillerine ilişkin haberleri nedeniyle gazeteciler Ömer Çelik, Tunca Öğreten ve Mahir Kanaat'ın 101 gündür iddianamesiz tutuklu bırakılmasını kınadı. DİSK Basın-İş Genel Başkanı Faruk Eren, "Uzun tutukluluk süreçleri bir cezalandırmaya dönüşüyor. Bu sadece gazeteciler için değil siyasi davada da böyle" dedi (20 Nisan).

Del Grande için çağrı: İtalya Dışişleri Bakanlığı, Suriye iç savaşıyla ilgili kitabı için hazırlık yapmak için geldiği Hatay'da 9 Nisan'da gözaltına alınan gazeteci ve belgeselci Gabriele Del Grande'nin serbest bırakılmasını talep etti (18 Nisan).

Baskına kınama: TGS ve DİSK Basın-İş, sendika.org sitesine polis baskını kınadı. TGS, "Ali Ergin Demirhan ve yazdıklarından dolayı tutuklu olan tüm gazeteciler serbest bırakılmalı" açıklaması yaptı (20 Nisan).

TV10 pes etmiyor: TV10 çalışanları, OHAL kararnamesi ile kapatılan televizyonlarının açılması talebiyle 28. kez Galatasaray Meydanı'nda bir araya geldi. Eylemde "Alevilerin sesi TV10 susturulamaz" pankartı açılarak, "Alevilerin sesi susturulamaz", "TV10'u susturamazsınız" sloganları atıldı (15 Nisan).

Ahmet yine tutuklu: Odatv davasının karar duruşması öncesi Çağlayan Adliyesi önünde bir açıklama yapan Ahmet Şık'ın Arkadaşları, "gazetecilere özgürlük" yazan bir pankart taşıdı. Basın bildirisini okuyan gazeteci Ertuğrul Mavioğlu, "Bugün davanın geldiği noktada aldanmadığımızı ve aldatmadığımızı gösteriyor. Muhtemelen bugün altı yılı aşkın süredir devam eden Odatv davası beraat ile sonuçlanacak. Böylelikle bazı kitapların bombalardan daha tesirli olmadığı da mahkeme kararıyla tescilli hale gelecek. Ancak bu suçlamaya muhatap olan Ahmet Şık, Odatv davasından beraat etse de Cumhuriyet davasından halen tutuklu" dedi (15 Nisan).

Konsej ve ÇGD'den çağrı: Basın Konseyi ve ÇGD, "FETÖ'ye yardım"dan tutuklu olan Cumhuriyet gazetesi yazar ve yöneticilerinin bir an evvel serbest bırakılmalarını istedi; hazırlanan iddianamede somut bir delilin bulunmadığını bildirdi (5 Nisan).

Avrupa'dan adalet uyarısı: Avrupa Hakimler ve Savcılar Birliği (EJPA), Avrupa Barolar Konseyi (CCBE) ve Avrupa Gazeteciler Federasyonu (EFJ), ortak açıklamayla, OHAL ile birlikte uygulanan KHK'lar yoluyla, binlerce yargıç, savcı, avukat ve gazetecinin görevden uzaklaştırıldığını veya tutuklandığını, kendilerini savunma hakkından mahrum bırakıldıklarını bildirdi (8 Nisan).

TGC'den kınama: TGC, Akşam ve Star gazetelerinde çıkan "TGC, FETÖ'cülerini koruyor" başlıklı haberlere sert tepki gösterdi: "Bu asılsız haberleri yapan kurumların FETÖ yapılanması için övgüler taşıyan ve destekleyen, eleştirenleri de karalayan sayısız haberleri ve başlıkları hala hatırlardadır" dedi (4 Nisan).

Soru ve araştırma önergeleri / Kanun teklifleri

Ocak-Mart döneminde CHP ve HDP milletvekilleri sundukları soru önergeleri yoluyla, Türkiye'de medya ve ifade özgürlüğünün çok yönlü sorunlarını Meclis gündemine taşıdılar. Ayrıca, CHP Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet, yerel basının sorunlarının araştırılması için Meclise bir araştırma önergesi sundu.

CHP, Sözcü gazetesine yönelik operasyon ve yargının tutuklu gazeteciler aleyhindeki kararları Meclis gündemine getirdi; HDP ise, TRT Haber'in

referandum sürecindeki “tek taraflı yayıncılığı”nı, Hrant Dink cinayetinde adı geçenlerin üst düzey görevlilerine devam edebilmelerini ve Oda TV Haber Müdürü Barış Terkoğlu hakkında “hakaret”ten iddianame düzenlenmesini soru önergesi olarak gündeme taşıdı.

CHP Yerel medya için araştırma önergesi istedi: CHP Kocaeli Milletvekili Fatma Kaplan Hürriyet, yerel basın sorunlarının araştırılması ve çıkarılacak sonuca göre önlem alınması için Meclise bir araştırma önergesi sundu. Kaplan-Hürriyet, “Bugün ekonomik sıkıntı içerisinde olan yerel basın sahiplerinin en önemli şikayetleri: Resmi ilan pastasından yeterince pay alamamak, ticari ilan ve reklam yetersizliği, gazetenin ham maddesi olan kağıdı temin etme zorluğu, tiraj sorunu ve devletin yerel gazeteleri yeteri kadar desteklemediğidir” dedi (11 Haziran).

Gazeteciler göçebe mi? CHP İstanbul Milletvekili Eren Erdem, Kadir Topbaş ve Bülent Arınç’ın damatları kısa sürede serbest bırakılırken tutuklu Cumhuriyet gazetesi yazar ve yetkilileri, tutuklu Sözcü gazetesi çalışanları, tutuklu akademisyen Nuriye Gülmen, öğretmen Semih Özakça’nın tutuklu bırakılmasını Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın yanıtlaması istemiyle sunduğu bir soru önergesiyle gündeme getirdi. Erdem, “Diğerlerinin sabit ikametgahı var, 150’den fazla gazeteci göçebe hayat sürdükleri için mi serbest bırakılmamaktadır?” diye sordu (10 Haziran).

TRT HDP önergesinde: HDP Mardin Milletvekili Ali Atalan, TRT Haber’in referandum döneminde yanlış ve tek taraflı yayın yaparak Anayasayı, yasaları ve yayın ilkelerini çiğnediğini ve bu aynı tutumu referandum sonrasında da sürdürdüğünü belirtti; Başbakan Binali Yıldırım’ın yanıtlaması istemiyle TBMM Başkanlığına bir soru önergesi sundu (5 Haziran).

Sözcü’ye operasyon Meclis’te: CHP İzmir Milletvekili Zeynep Altıok Akatlı, Adalet Bakanı Bekir Bozdağ’ın yanıtlaması istemiyle, Sözcü gazetesine yönelik operasyon ve baskıları bir önergeyle Meclis gündemine taşıdı. Altıok, hükümete yakın medya organlarıyla Sözcü gazetesinin manşetlerini “FETÖ’ye yaklaşım” bakımından kıyasladı. Altıok, “Atatürkçü, laik ve muhalif haber anlayışı ile bilinen SÖZCÜ Gazetesi’ne, 19 Mayıs gibi simge bir günde operasyon yapılması bir tesadüf müdür? Bugüne kadar altı savcı suç unsuru bulamamışken yeni savcı bu kadar hızlı biçimde hangi gerekçelerle gözaltı kararı alabilmiştir?” diye sordu (2 Haziran).

Terkoğlu için HDP önergesi: HDP Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş, Milli Gazete yazarı ve Sosyal Doku Vakfı Başkanı Nureddin Yıldız’ın “çocukların altı yaşından itibaren evlenebileceğine” ilişkin fetvasını haberleştiren Oda TV Haber Müdürü Barış Terkoğlu hakkında iddianame düzenlenmesini Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Betül Savaş’a soru önergesiyle sordu (31 Mayıs).

HDP’den Dink önergesi: HDP İstanbul Milletvekili Garo Paylan, Hrant Dink cinayeti davasında sanık olup hala kamu görevine devam edenleri bir soru önergesi yoluyla İçişleri Bakanı Süleyman Soylu’ya sordu. Paylan, sanık olarak yargılanan Engin Dinç, Ahmet İlhan Güler, Celalettin Cerrah, Muhittin Zenit, Ercan Demir ve Mehmet Ayhan’ın kamu görevlerine nasıl devam edebildiklerini sordu (31 Mayıs).

CHP’den Sözcü önergesi: CHP İstanbul Milletvekili Barış Yarkadaş, 19 Mayıs’ta Sözcü gazetesine yönelik yapılan polis operasyonunu bir soru önergesi yoluyla Başbakan Binali Yıldırım’a sordu. Yarkadaş, “Sözcü gazetesine karşı girişilen, baskı, susturma ve yıldırma politikası ile basın özgürlüğü bir kez daha ayaklar altına alınmış var olan kırıntılar da tamamıyla yok edilmiştir. Sözcü

gazetesine yapılan operasyon tarihinin ise 19 Mayıs olarak seçilmesi oldukça manidardır. Bu aynı zamanda bir gözdağı olarak da değerlendirilmektedir” dedi (30 Mayıs).

Erdem’den Sözcü önergesi: CHP İstanbul Milletvekili Eren Erdem Sözcü gazetesine yönelik operasyona ilişkin Başbakan Yıldırım ve tüm bakanlara önerge vererek konuyu Meclis gündemine taşıdı. Sorulardan biri, “Partinizden hiç FETÖ’cü çıkmamasının nedeni, FETÖ elebaşına övgü dizen bakanlarınız, FETÖ operasyonlarını meşrulaştırmak adına kitap yazan milletvekilleriniz ve FETÖ’ye arsa parsellertiren belediye başkanlarınız mıdır?” oldu (19 Mayıs).

Dayanışma

Son üç aylık dönemde, Türkiye’de birçok muhalif siyasi parti, gazeteci veya yazar örgütleri temsilcileri, Cumhuriyet gazetesi eski yönetmeni Can Dündar ve Ankara temsilcisi Erdem Gül’ün yargılandığı “MİT TIR’ları” davasını, Hüsnü Mahalli’nin “Cumhurbaşkanı’na hakaret” davasını; Ahmet Altan, Mehmet Altan ve Nazlı Ilıcak’ın “darbeye iştirak”tan yargılandığı davayı izledi. Ben Gazeteciyim İnisiyatifi, Nedim Türfent’in Hakkari’deki, TGS ve EFJ de Salim Büyükkaya’nın Adana’daki davasını isledi. RSF heyeti, Cumhuriyet ve Evrensel gazetelerine bir dayanışma ziyareti gerçekleştirdi. Tutuklu gazeteciler için Almanya, Britanya veya Fransa gibi ülkelerde çeşitli etkinlikler düzenlendi. Türkiye’de, Kazım Kızıl’ın tahliyesi için imza kampanyası başladı.

Eylemler buluştu: Cumhuriyet gazetesine yönelik operasyonda Bülent Utku ve Akın Atalay gibi avukatların tutuklanmasına tepki olarak gelişen hukukçuların Çağlayan Adliyesi’ndeki “Adalet Nöbeti”ne, İstanbul Maçka Demokrasi Parkı’nda gerçekleştirildiğinde, “Adalet Yürüyüşü”ne destek veren avukatlar da katıldı (22 Haziran).

Yazarlardan Altan’la dayanışma: Yazarlar Topluluğu Sendikası ve Yayıncılar Birliği (The Society of Authors ve The Publishers Association), İngiliz PEN’in tüm dünyadan risk altındaki yazarlar için başlattığı “Speak Out” kampanyasına katılarak odağına Raif Badawi ile Ahmet Altan davasını aldığını duyurdu (22 Haziran).

Davaya ilgi: Nazlı Ilıcak, Ahmet Altan, Mehmet Altan’ın “darbeye iştirak”tan yargılandıkları davayı CHP milletvekili Dursun Çiçek, HDP milletvekilleri Altan Tan ve Garo Paylan, Article 19 temsilcisi Geogia Nash, Uluslararası PEN, İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW), Uluslararası Af Örgütü, Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), PEN Norveç, Index On Censorship, International Senior Lawyers’ Project (ISLP), TGS, Ben Gazeteciyim İnisiyatifi, RSF temsilcisi Erol Önderoğlu, P24 örgütleri temsilcisi Hasan Cemal, TGS Başkanı Gökhan Durmuş, Danimarka, Almanya, Fransa, İngiltere, Çek Cumhuriyeti ve İsveç Konsoloslugu temsilcileri, Norveç Büyükelçiliği temsilcileri de izledi (20 Haziran).

CHP’den “Adalet Yürüyüşü”: CHP Milletvekili Enis Berberoğlu’nun “MİT TIR’ları” davasından tutuklanması sonrası, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu Ankara Güvenpark’tan “Adalet Yürüyüşü” başlattı. Kılıçdaroğlu’na insan hakları örgütleri temsilcileri ile sendikacılar da eşlik etti (14 Haziran).

MİT TIR’ları davasında dayanışma: Cumhuriyet Gazetesi eski yönetmeni Can Dündar ve Ankara temsilcisi Erdem Gül ile CHP’li Milletvekili Enis Berberoğlu’nun yargılandığı “Mühimmat yüklü MİT TIR’ları” davasını CHP Grup Başkanvekili ve İstanbul Milletvekili Engin Altay, CHP milletvekilleri Barış

Yarkadaş, Onursal Adıgüzel, Ali Özcan, Zeynel Emre, Gürsel Tekin, İlhan Kesici, Eren Erdem, Sezgin Tanrikulu, Oğuz Kaan Salıcı, Muharrem Erkek, Erdin Bircan, Hilmi Yarayıcı, Turabi Kayan, CHP PM Üyesi Kadir Gökmen Öğüt, TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş da izledi (14 Haziran).

Davada dayanışma: Kapatılan Dicle Haber Ajansı (DİHA) muhabiri Nedim Türfent'in Hakkari'de tutuklu yargılandığı davayı Ben Gazeteciyim İnisiyatifi'nden Fatih Polat, Nevin Sungur, Mehveş Evin, TGS yöneticileri Mustafa Kuleli ile Mahmut Oral, Özgür Gazeteciler İnisiyatifi Sözcüsü Hakkı Boltan da izledi (14 Haziran).

Cumhuriyet ve Evrensel'e ziyaret: RSF heyeti, Cumhuriyet ve Evrensel gazetelerine bir dayanışma ziyareti gerçekleştirdi. RSF heyetinde, RSF temsilcileri Johann Bihr, Julie Majercak, Christian Mihr, Erol Önderoğlu ve Dilay Yalçın ile Fransa'dan radyocu Alexandra Ackoun ve La Libre Belgique gazetesinden Maria Udrescu de yer aldı. Heyeti, Cumhuriyet gazetesinde yayın yetkilisi Nazan Özcan ve Evrensel gazetesi genel yayın yönetmeni Fatih Polat ve sorumlu yazı işleri müdürü Çağrı Sarı karşıladı (8 Haziran).

Depardon için kampanya: RSF ve Mathias Depardon'a Destek Komitesi, bir aydır Türkiye'de gözetim altında tutulan Fransız gazeteci Mathias Depardon'un serbest bırakılması için imza kampanyası başlattı. "Sayın Erdoğan, Mathias'ı serbest bırakın!" başlıklı kampanya, change.org sitesinde yayınlaştırdı (8 Haziran).

Uluslararası katılımlı dava: RSF Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu, TİHV Genel Başkanı Prof. Dr. Şebnem Kuru Fincancı ve Gazeteci-Yazar Ahmet Nesin'in yargılandıkları Özgür Gündem dayanışma davasını, RSF Paris'ten Johann Bihr, RSF Almanya temsilcisi Christian Mihr ve Dilay Yalçın, RSF Brüksel'den Julie Majercak, Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Örgütü'nden Nesmil Ghassemlou, Berlin işkence görenler için tedavi ve rehabilitasyon merkezinden Mechthild Wenk-Ansohn, Almanya'da Bochum işkence görenler için tıbbi bakım merkezinden Bianca Schmolze ve Christian Cleusters de izledi (8 Haziran).

Akdemir anıldı: Özgür Gazeteciler İnisiyatifi, 8 Haziran 1992'de Diyarbakır'da silahlı saldırıda öldürülen Özgür Gündem gazetesinin Diyarbakır muhabiri Hafız Akdemir'i andı. Anmada, "Akdemir'i öldürerek gazetecileri ve gazeteciliği korkutmayı düşündüler" denildi (8 Haziran).

Küresel kart gönderme kampanyası: TGS, Avrupa Gazeteciler Federasyonu (EFJ) ve Uluslararası Gazeteciler Federasyonu (IFJ) Türkiye'de cezaevindeki gazetecilere ve medya çalışanlarına moral vermek için küresel bir kart postal gönderme kampanyası başlattı (5 Haziran).

Ben Gazeteciyim'den panel: Ben Gazeteciyim İnisiyatifi, Haydarpaşa Garı'ndaki Kitap Günleri'nde "OHAL'de Gazeteciliğin Yaratıcı Direnişi ve Etik Sorunlar" konulu bir panel gerçekleştirdi.

Moderatörlüğünü gazeteci Gülsin Harman'ın üstlendiği panelde, Evrensel Gazetesi yazarı akademisyen Ceren Sözeri ve gazeteci Banu Güven konuşmacıydı (3 Haziran).

Mahalli ile dayanışma: Gazeteci Hüsnü Mahalli'nin "Cumhurbaşkanı'na hakaret"ten yargılandığı davayı, Hüsnü Mahalli'nin kızı Sevra Demir, CHP Milletvekili Sezgin Tanrikulu, gazeteci Ayşenur Arslan da izledi (1 Haziran).

Tolu için Stuttgart'ta eylem: Etkin Haber Ajansı (ETHA) için çevirmenlik yapan Almanya vatandaşı gazeteci Meşale Tolu'nun bir aydır tutuklu olması, HDK Stuttgart'ın çağrısıyla yapılan yürüyüşle protesto edildi (29 Mayıs).

Hayatın Sesi ile dayanışma: CHP Milletvekili Barış Yarkadaş, TYS Başkan Mustafa Köz, Suna Aras, Müslüm Çelik ve Hakkı Zariç, gazeteciler Tuğba Tekerek, Mehveş Evin, Gülten Sarı, Birgün gazetesi yayın kurulu üyesi İbrahim Varlı, DİSK Basın İş Genel Başkanı Faruk Eren, TGS Genel Başkanı Gökhan Durmuş, EMEP Genel Başkanı Selma Gürkan ve Hayatın Sesi Televizyonu eski çalışanları ile Evrensel Gazetesi çalışanları, Hayatın Sesi Televizyonunun ortaklarının “İŞİD, TAK ve PKK propagandası”ndan yargılandıkları davayı dayanışma amacıyla izlediler (30 Mayıs).

Tutuklu gazeteciler için AİHM eylemi: RSF, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde Türkiye’deki mahpus gazeteciler için özgürlük istedi. Ayrıca RSF ve Fransız sokak sanatçısı C215’in hazırladığı, Türkiyeli mahpus gazetecilerin stencilleri Paris ve Strasbourg sokaklarına resmedildi (29-30 Mayıs).

Yücel’e büyükelçi ziyareti: İstanbul Silivri Cezaevi’nde tutuklu bulunan Die Welt gazetesi Türkiye muhabiri Deniz Yücel’i ilk kez Almanya’nın Ankara Büyükelçisi Martin Erdmann ziyaret edebildi (26 Mayıs).

Türfent için kampanya: Ben Gazeteciğim İnisiyatifi, 26 Nisan’dan bu yana Van Yüksek Güvenlikli Kapalı İnfaz Kurumu’nda dört metrekairelik bir hücrede, tek başına tutulan DİHA muhabiri Nedim Türfent için duyarlılık kampanyası başlattı. Nedim’e spor ve sohbet faaliyetleri, gazete, dergi, kitap yasak (26 Mayıs).

Adalet Nöbeti 6. Haftasında: Tutuklu Cumhuriyet gazetesi avukatları Bülent Utku, Akın Atalay ve Mustafa Kemal Güngör’e destek olmak için meslektaşlarınca başlatılan Adalet Nöbeti 6. Haftasına girdi. Nöbete katılan CHP Milletvekili Sezgin Tanrıku, “Büyük bir sarayın içindeyiz. Adliyeler saraya dönüştürüldü ama adalet ayağa düşürüldü” dedi (11 Mayıs).

Ayşe Nur Zarakolu Ödülleri: İHD İstanbul Şubesi’nin Ayşe Nur Zarakolu Düşünce ve İfade Özgürlüğü Ödülleri’ne, Ahmet Altan, Mehmet Altan, İnan Kızılkaya ve Belge Yayınları’ndan Sinan Zarakolu da değer görüldü (9 Mayıs).

Coşkun’a destek: Cumhuriyet gazetesi yargı muhabiri Canan Coşkun’un “Soğandan da MİT çıktı” haberi nedeniyle yargılandığı davada RSF temsilcisi Erol Önderoğlu, gazeteciler Bülent Uygun ve Nevzat Onaran da vardı. CHP milletvekili Barış Yarkadaş da, Coşkun’a verilen ceza için, “Verilen ceza gazetecilere ‘Gerçeğin üstüne gitmeyin...’ uyarısıdır. Bu ceza ile birlikte Türkiye, düşünceyi ifade ve haber alma hakkını engelleme liginde bir üst basamağa daha çıktı” dedi. (9 Mayıs).

Af Örgütü 3 Mayıs kampanyası: Uluslararası Af Örgütü, 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü’nde Londra’daki Türkiye Elçiliği önünde protesto gerçekleştirdi. 50 gazetecinin toplandığı protestoya çok sayıda PEN üyesinin yanı sıra İngiltere Ulusal Gazeteciler Sendikası (NUJ) yöneticileri de katılarak destek verdi. Örgütün #FreeTurkeyMedia etiketiyle yürüttüğü kampanyaya RSF, IPI, Ben Gazeteciğim, Ahmet’in Arkadaşları gibi örgüt ve inisiyatifler de sosyal medyadan destek verdi (4 Mayıs).

Turkey Blocks’a Ödül: Türkiye’de internet kesintilerini takip eden Turkey Blocks projesi, çevrimiçi sansürün denetlenmesi ve dijital şeffaflığa katkılarından dolayı Index on Censorship 2017 Basın Özgürlüğü Ödülü’ne değer görüldü. Ödülü Alp Toker ile Işık Mater aldı (25 Nisan).

Kızıl için kampanya: Gazeteci Can Dündar, yazar Ümit Kıvanç ve Evrensel gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Fatih Polat’ın da aralarında bulunduğu birçok gazeteci ve belgeselci, 22 Nisan’da tutuklanan insan hakları temelli belgesel videoları ile tanınan Kazım Kızıl’ın tahliyesi için imza kampanyası başlattı (27 Nisan).

Stuttgart'ta ortak eylem: Almanya'da Birleşik Hizmetliler Sendikası (ver.di) bünyesindeki Alman Gazeteciler Birliği (DJU) ve Avrupa Türk Gazeteciler Birliği (ATGB) Türkiye'deki tutuklu gazeteciler için Stuttgart'ta ortak eylem yaptı (14 Nisan).

UAÖ'den panel: UAÖ Türkiye, Doç. Dr. Ceren Sözeri, gazeteciler Banu Güven ve İrfan

Değirmenci'nin katılımıyla "Türkiye'de basın özgürlüğü" konulu bir panel düzenledi (22 Nisan).

Ahmet için, gazeteciler için eylem: Gazeteciler, Ahmet Şık'ın tutukluluğunun 100 gününde İstanbul Beyoğlu Tünel'de saat 13'de bir araya gelerek "Hakikat susmaz, direniş bitmez" mesajıyla özgürlük istedi. Eyleme CHP ve HDP milletvekilleri RSF, DİSK Basın-İş, TGS ve ÇGD de destek verdi (9 Nisan).

Öldürülen Gazeteciler anıldı: TGC, Öldürülen Gazeteciler Günü'nde ilk basın şehidi Serbesti gazetesinden Hasan Fehmi Efendi'nin II. Mahmut Türbesi'ndeki mezarı başında andıktan sonra Basın Müzesi'nde anma töreni düzenledi. TGC başkanı Turgay Olcayto, "Faili meçhul gazeteci cinayetlerinin dosyaları yeniden açılmalı" dedi (6 Nisan).

Erbakan Ödülü Seymen'e: Erbakan Ödülleri Platformu'nun düzenlediği 2017 Necmettin Erbakan Ödülleri'nde medya ödülü CNN Türk Program Yapımcısı Cem Seymen'e verildi (4 Nisan).

İLAD Ödülü Olcayto'ya: İletişim Araştırmaları Derneği (İLAD) 2016 Hıfzı Topuz İletişim Onur Ödülü, TGC Başkanı Turgay Olcayto'ya verildi (3 Nisan).

Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Bakanlardan

Referandumda eşitsizliklere işaret eden AGİT'e "haddini bil" diyen, tutuklu Die Welt gazetesi muhabiri Deniz Yücel'i "ajan terörist"likle suçlayan, tutuklu 177 gazeteciden birini cinayetle 176'sını da terörle bağlantılı gösteren Cumhurbaşkanı Erdoğan, komşu ülkeler Katar'a "El Cezire'yi kapatın" şartı ortaya atınca medya özgürlüğünü hatırladı

Erdoğan, medya patronlarına iftar verdiği akşam, Enis Berberoğlu'nun tutuklanmasından sonra CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu'nun başlattığı "Adalet Yürüyüşü"nü gözden düşürmeye yönelik açıklamalarda bulundu. Adalet Bakanı Bekir Bozdağ da "Hak sokakta aranmaz" açıklamasıyla Erdoğan'a arka çıktı.

İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, açlık grevindeki Nuriye Gülmen ve Semih Özakça'nın yeniden işlerine kavuşması için imza veren 111 kişiyi hem de ilanı basan Cumhuriyet, Hürriyet, BirGün ve Evrensel gazetelerini tehdit etti.

Soylu'dan tehdit: Bugün bir takım gazetelerde DHKP-C terör örgütünün talimatlarına eksiksiz uyan, bu örgütün mensupları için, gerçekleri saptırarak ilan verenler, Başınıza gelen en ufak olayda yardım istediğini polisin bilgisine, istihbaratına ve tespitlerine güvenmiyorsunuz, Savcılara ve hakimlere de güvenmiyorsunuz. Ancak terör örgütü üyelerine güveniniz sonsuz! Hepimizin devletini terör örgütü karşısında hareketsiz ve etkisiz hale getirmek, suçlu göstermek için yola çıkanlar... Neyin altına imza attığının farkında mısınız? Peki terör örgütlerine cesaret vermek için bu ilanı yayınlayanlar? (İçişleri Bakanı Süleyman Soylu, "İşimizi geri istiyoruz" talebiyle 112 gündür açlık grevi yapan Nuriye Gülmen ve Semih Özakça için üç gazeteyle ilan veren 111 kişiyi ve ilanı yayınlayan Cumhuriyet, Hürriyet, BirGün ve Evrensel gazetelerini tehdit etti; 27 Haziran).

Cumhurbaşkanı hatırladı: “Bir diğeri hem bir taraftan kalkacağız diyeceğiz ki işte ‘basın özgürlüğü.’ Şimdi ben dünyadaki özellikle basın örgütlerine de sesleniyorum; siz neyi bekliyorsunuz, ne güne duruyorsunuz? Şu anda basın özgürlüğü elinden alınan uluslararası bir medya kuruluşunun (El Cezire) bir defa faaliyeti engellenmek isteniyor. Buna karşı ne güne duruyorsunuz? Sesinizin çıkması lazım... Sesleri çıkmıyor” (Cumhurbaşkanı Erdoğan, Bayramda geldiği Ataşehir’deki Mimar Sinan Camii’nden çıkışta gazetecilere açıklamalar yaptı, Katar’ın komşularının El Cezire’nin kapatılmasını istemelerine tepki gösterdi; 25 Haziran).

Erdoğan’dan medya patronların hem iftar hem “ders”: “Terör örgütü mensupları ile işbirliği içinde hukuku çiğnemenin milli güvenliği tehdit eden eylemlere girişmenin elbette bir müeyyidesi olacaktır. Bugün ortalığı ayağa kaldıranlar FETÖ ile işbirliklerini sorgulamalıdır. Sizin 15 Temmuz’dakilerden ne farkınız var? Onların elinde F-16’ları vardı. Tanklar, toplar ile saldırıyorlardı. Sizler de yollarda yürüyüşleri yapıyorsunuz akşam da karavanlarda istirahat ediyorsunuz. Sizler kalkıp TEM’i, E-5’i işgal ederiz diyecek olursanız o zaman durum aynen 15 Temmuz’a dönüşür. Ona da tabii ki müsaade etmek gibi bir lüksümüz asla yok. Yasal yollardan gidişiniz şu anki hükümetimizin bir inceliği, lütfudur. Hukuk önünde hiç kimse dokunulmaz değildir. Kendi istedikleri kararlar çıkmadığında yargı kurumuna saldırınlar en büyük zararı bu ülkeye veriyorlar. Adalet yollarda değil, adliye binalarında aranır...Mesleğini gazeteci olarak ifade ederek cezaevlerinde bulunan 177 kişiden sadece ikisi sarı basın kartı sahibidir. Bu 177 kişiden biri cinayet suçundan, diğerleri de terör örgütleriyle ilişkileri sebebiyle cezaevinde bulunuyor” (Cumhurbaşkanı Erdoğan, Huber Köşkü’nde medya patronları ve yöneticilerine iftar verirken, ders de verdi, 17 Haziran).

Bozdağ’dan “hak arama adresi”: “Hak ve adalet, Ankara-İstanbul E-5 karayolunda veya sokaklarda ya da meydanların ateşli nutuklarında değil, hukukun kendi doğal mecrasındaki işleyişinde, bağımsız ve tarafsız mahkemelerde aranır” (Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, “Adalet Yürüyüşü” başlatan CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu’nu yargıyı etkilemekle suçladı; 16 Haziran).

Başbakan’dan alay: “Sayın Kılıçdaroğlu ne için yürüyor? Berberoğlu’nu ziyarete gidiyor diye duydum. Oraya gitmek için bu sıcakta mübarek ramazan günü yürümeye lüzum yok ki. Hızlı trenle gidebilir. Niye eziyet ediyor kendine?” (Başbakan Binali Yıldırım “Adalet Yürüyüşü” başlatan Kılıçdaroğlu’nu eleştiriyor; 16 Haziran).

Çavuşoğlu gazetecileri “ajan” yaptı: “Ne zaman bir araya gelsek Yücel konusu söz konusu oluyor. Ama şu bir gerçek, Almanya da çok iyi biliyor. Yücel’le ilgili suçlama gazetecilikle ilgili değil terörle ilgili. Bu konuda bizim için hassas bir konu. Nasıl Almanya’da bağımsız yargı varsa bizde de bağımsız yargı Yücel’le ilgili soruşturmayı sürdürüyor. Elbette soruşturma bitince yargı Yücel’le ilgili kararı verecektir. Son zamanlarda Avrupa’da bir moda başlatıldı. Özellikle gizli servisler gazetecileri ajan olarak kullanmaya başladılar. Niye, yakalandığı zaman ‘gazeteci tutuklandı, gazeteciler içeride’ kampanyasıyla baskı oluşturmak istediler. Geçenlerde yine bir yabancı gazeteci tutuklandı. Bizim askeri bölgemizin, gizli kalması gereken fotoğrafları çekerek Irak’a geçti. Gazetecilik faaliyetinden tutuklanıyorsa söylersin ama teröre destek veren faaliyetlerden tutuklanıyorsa bunun Almanya’da da, Avrupa’da karşılığı var. Bazı talepleri oldu, iletmem gereken kurumlara memnuniyetle ileteceğim (Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Almanya Dışişleri Bakanı Sigmar Gabriel ile Ankara’daki basın toplantısında konuştu; 5 Haziran).

Erdoğan'dan Yücel yönlendirmesi: “Hiçbir surette olmayacak, ben bu makamda olduğum sürece asla... Onlar ne tür muamele yaparlarsa aynı muameleyi bizden görecekler. Onlardan herhangi birisi bizim elimize düşerse, aynı muameleyi görürler... Dedim ki ‘Sayın Merkel, önce çıksın yargılsın. Herhangi bir şey yoksa bizim mahkemelerimiz, sizinkilerden daha adildir.’ Bir şey diyemedi o gün. Daha sonra geldi mahkemeye çıktı ve mahkeme tutukladı. Şu anda içeride. Elimizde görüntüler, her şey var. Bu tam bir ajan terörist” (Cumhurbaşkanı Erdoğan Beyaz TV ve TGRT Haber ortak yayınında tutuklu Die Welt gazetesi muhabiri Deniz Yücel’in Almanya’ya iade edilme olasılığını değerlendirdi (14 Nisan).

“AGİT haddini bilsin”: “AGİT diye bir örgüt var Avrupa’da. Kendilerine göre bir rapor hazırlıyorlar. Seçimler şöyle olmuş, böyle olmuş. Önce haddinizi bilin. Külahıma anlatın. Sizin hazırlayacağınız o siyasi içerikli raporları biz ne görürüz, ne duyarız, ne biliriz. Biz yolumuza devam ederiz. Onu siz külahımıza anlatın. Bu ülke, batının hiçbir ülkesinde görülmeyen en demokratik seçimlerini gerçekleştirmiştir. Sizler, Türkiye’nin bakanlarını Avrupa’ya sokmazken utanmadan sıkılmadan bu seçimler hakkında gölge düşürmede boşuna yola girmeyin. Artık sür eşeği Niğde’ye. Niğdeli kardeşlerim ne diyeceğini iyi bilir. Seçimlere kadar geçecek süreçte kurumlarımızla işbirliği içinde uygulayacağız bunları. Milletimizin bize işaret ettiği yol budur (Cumhurbaşkanı Erdoğan, Referandum eşit olmayan iktidar lehine şartlar altında yapıldığını bildiren AGİT raporuna tepki gösterdi (18 Nisan).

İşten “Çıkarmalar/Ayrılmalar”

Ocak-Şubat-Mart 2017 döneminde dört gazeteci ve medya çalışanı işten çıkarıldı, işten çıkmak zorunda bırakıldı. İşten çıkarılanlardan ikisi hükümete yakın medya organlarında çalışanlardı. Bir gazeteci de sunduğu program yayından kaldırıldığından görevini bırakmak durumunda kaldı. Bu dönemde Penguen mizah dergisi ve El Cezire Türk yayınlarına son verdi.

Geçen yılın aynı döneminde 16 gazeteci ve medya çalışanı işten çıkarılmış veya işten çıkmak zorunda bırakılmıştı. İkisinin sunduğu programlar sonlandırılmıştı.

Geçen yılın tamamında 2 bin 708 gazeteci ve medya çalışanı işten çıkarılmış veya işten ayrılmaya itilmişti. Ancak TGC, KHK ile 179 medya ve yayın işletmesinin kapatılmasıyla işsiz kalanların sayısının 10 bini bulunduğunu açıklamıştı.

Oflaz’dan istifa: Star gazetesi yazarı Lütfü Oflaz, “Terk etmedi vicdan beni” başlıklı yazısının yayınlanmaması üzerine gazetesinden ayrıldı. Oflaz, olup bitenleri ikinci bir yazıyla okurlarına aktarmak istediğini ancak bu yazısının da yayınlanmadığını bildirdi (29 Haziran).

Mengü yayından çekildi: Cumhurbaşkanı Erdoğan - Trump görüşmesi ile ilgili canlı yayında “Girdi çıktı 23 dakika” diyen haber sunucusu Nevşin Mengü CNN Türk’teki yayından çekildi. Mengü, Twitter hesabından yaptığı açıklamada "Dönücem :) yakında görüşürüz" dedi (22 Mayıs).

Penguen’den veda: Penguen mizah dergisi, “Her şey için teşekkürler” kapağıyla okurlarına veda etti (17 Mayıs).

Kaplanoğlu’nun işine son: Posta gazetesi, Ozan Kaplanoğlu’nun işine son verdi (3 Mayıs).

Göka'dan istifa: TRT Genel Müdürü Şenol Göka, “Gördüğüm lüzum üzerine istifa ediyorum” diyerek istifa etti. TRT Kanunu gereği en kıdemli genel müdür yardımcısı olan Erkan Durdu vekalet edecek (12 Mayıs).

Al Jazeera Türk'ten veda: Katar merkezli Al Jazeera Grubu'nun, Türkiye'de yayın yapan internet sitesi Al Jazeera Türk çalışanlarına teşekkür ederek bir veda mesajı yayımladı. (3 Mayıs).

Oğur'un işine son: Türkiye gazetesi, köşe yazarı Yıldırım Oğur'un yazılarına son verdi. Oğur, son dönemde “Başkanlık” referandumu şartları ve Darbe girişimi iddianamesini eleştirmesiyle dikkat çekmişti (28 Nisan). (EÖ/NM)